

Verslag informatieavond Zonnepark De Veenwijken

Datum: 23 januari 2019

Locatie: buurthuis Ommerkanaal

Aantal aanwezigen: 52 (inclusief medewerkers Raedthuys Pure Energie)

Mede uit het oogpunt van leesbaarheid is dit een verslag op hoofdlijnen en zijn het geen letterlijke notulen van de bijeenkomst. Raedthuys Pure Energie heeft tegelijkertijd wel geprobeerd dit verslag zo volledig mogelijk te laten zijn en met name te registreren welke vragen en opmerkingen door bezoekers zijn gesteld en gemaakt.

Verloop van de informatieavond

Matthijs Oppenhuizen (Raedthuys Pure Energie) heet iedereen welkom, licht kort het programma voor de bijeenkomst toe en stelt de andere aanwezigen namens Raedthuys Pure Energie voor (Henk Schoonvelde, Marloes ten Dam, Michel Arninkhof en Malou Tuut).

Hierna geeft Henk Schoonvelde een presentatie over de inhoud en status van het initiatief. Zie hiervoor de presentatie die als bijlage bij dit verslag is gevoegd.

Tijdens en na de presentatie worden er vragen gesteld en opmerkingen gemaakt vanuit de zaal, waarop de medewerkers van Raedthuys Pure Energie reageren. Deze vragen, opmerkingen en reacties daarop staan hieronder vermeld, gerubriceerd onder enkele thema's die tijdens de informatieavond met name zijn besproken.

Hinder voor de omgeving

- Er worden zorgen geuit over de hinder die het zonnepark kan geven voor omwonenden. Er wordt met name gewezen op de schittering van het zonlicht.
- Oproep: maak visualisaties die laten zien wat er in het ergste geval te verwachten is als het gaat om lichtschittering vanaf de panelen.
- Landschappelijke inpassing met hagen rondom het zonnepark: in het najaar en de winter zal dat effect minder zijn door afvallend blad.
- Realisatie van dit zonnepark betekent veel 'glas' in het gebied, wat voor visuele hinder zorgt en waardevermindering van de woningen.
- Het gebied verandert al fors, bijvoorbeeld door de aanleg van de N36 en het windpark. Toevoeging van een zonnepark verandert de omgeving nog verder, wat omwonenden bezorgd maakt: in wat voor gebied leven wij straks? Het buitengebied zoals we dat kenden of een gebied met allerlei (technische) ontwikkelingen waar wij dan tussen wonen? Wat doet dat met ons woongenot?

Reactie Raedthuys Pure Energie:

De schittering van het zonlicht op de zonnepanelen is een stuk minder bij de nieuwe panelen in vergelijking bij de eerste zonnepanelen die beschikbaar waren. We vinden dit een terecht aandachtspunt en zoeken graag in samenspraak met de omgeving hiervoor een oplossing. Te denken valt bijvoorbeeld aan een bosschage rondom het zonnepark waardoor de schittering wordt geblokkeerd. We kunnen dan samen beter onderzoeken waar de schittering zal optreden en hier hogere bosschages planten die ook in het najaar en de winter groen blijven.

We kunnen ons voorstellen dat omwonenden het aantal veranderingen in hun omgeving fors vinden en dat dit idee voor het zonnepark daar nog eens bovenop komt. Voorafgaand aan deze informatieavond beseften wij ons ook dat omwonenden dit te veel kunnen vinden. Toch willen we het proberen, maar juist daarom hechten we er veel waarde aan om het zo zorgvuldig mogelijk te doen. Dat betekent in een vroeg stadium contact zoeken met de omgeving en in samenspraak een concreet plan maken. Daarbij brengen we graag in beeld welke hinder omwonenden vrezen, wat we daartegen kunnen doen en of er een plan kan ontstaan dat voor hen te accepteren is.

Financiële participatie

- Wat is er het voordeel van om mee te doen via een energiecoöperatie?
- Hoe werkt financiële participatie via een energiecoöperatie?
- Wat zijn de risico's hiervan voor omwonenden die meedoen? Kan bijvoorbeeld de SDE+-subsidie worden ingetrokken of verlaagd, kan het materiaal kapot gaan?
- Als Raedthuys Pure Energie voor 75 procent eigenaar is van het zonnepark, heeft de energiecoöperatie niets te vertellen.
- Hoe werkt de SDE+-subsidie?
- Omwonenden geven aan geen behoefte te hebben aan deze vorm van participatie: mensen hebben het geld niet om mee te investeren of willen dat niet, omdat zij het zonnepark niet willen. Meedoen in de exploitatie van het zonnepark voelt niet goed als je kritisch staat tegenover dit idee voor het zonnepark.
- Omwonenden geven aan: met deze vorm van financiële participatie word ik aangesproken als ondernemer, terwijl ik een omwonende ben. Ik ben geen ondernemer.
- Omwonenden geven aan: in plaats van mee-investeren ontvangen we bijvoorbeeld liever gratis stroom of iets soortgelijks. Daarbij moet worden gezegd: enkele omwonenden geven aan ook daar geen goed gevoel bij te hebben, omdat zij aangeven niet te willen dat het zonnepark er komt. Praten over een bepaalde vorm van participatie geeft hen het gevoel dat er al wordt geaccepteerd dat het zonnepark er komt, en dat willen ze niet.
- Omwonenden geven aan het gevoel te hebben dat deze financiële participatie een 'lokkertje' is van Raedthuys Pure Energie om omwonenden over te halen om het zonnepark te steunen.
- De enige reden voor Raedthuys Pure Energie voor dit initiatief is dat er al een stroomkabel ligt voor het windpark. En alleen vanwege dat financiële voordeel voor het bedrijf krijgen omwonenden de lasten van het zonnepark.

Reactie Raedthuys Pure Energie:

In beginsel stellen we voor dat 25 procent van het zonnepark in eigendom komt van een lokale energiecoöperatie. Deze coöperatie moet dan het eigen vermogen benodigd voor dat deel inbrengen. Leden van de coöperatie kunnen certificaten of aandelen kopen en brengen zo het benodigde eigen vermogen van de coöperatie bij elkaar. De leden krijgen deze investering in verloop van tijd weer terugbetaald, met daarop een rendement. Vanwege het prille stadium van het initiatief is er nog geen gedetailleerde businesscase, maar een rendement van 10 tot 13 procent voor de coöperatie lijkt realistisch.

Er zijn twee opties voor de coöperatie:

1. Ook bijdragen aan de ontwikkelkosten in het voortraject en zo volwaardig meedoen in het zonnepark.
2. Raedthuys Pure Energie neemt het volledige ontwikkelrisico en de coöperatie koopt haar deel van het zonnepark als duidelijk is dat het zonnepark er komt.

Het risico zit met name in de ontwikkeling: er moet een plan worden gemaakt, vergunning worden aangevraagd en dergelijke. Dat kost geld, terwijl nog niet zeker is dat het zonnepark er komt. Als het zonnepark er niet komt, is degene die het plan maakt dit geïnvesteerde geld kwijt.

Als het zonnepark er staat, zijn de risico's veel kleiner. De apparatuur is inmiddels zeer betrouwbaar. Ook de SDE+-subsidie is een betrouwbare bron van inkomsten. De overheid kan deze niet zomaar intrekken of verlagen. Als de SDE+-subsidie is toegekend, geldt deze voor 15 jaar. [Lees hier meer over de SDE+](#). We zullen, als het zo ver komt, zeker met de coöperatie goed in gesprek gaan over de risico's. Het is ook in ons belang om de risico's zoveel mogelijk te beperken, want ook voor ons geldt dat de kosten voor de baten uit gaan.

Wij bieden daarnaast nog een tweede vorm van financiële participatie aan: een omgevingsfonds. Voor elke opgewekte megawattuur (MWh, = 1000 kWh) wordt 0,50 euro afgedragen aan dit fonds, voor een periode van 15 jaar. Bij een jaarlijkse opbrengst van 20.000 MWh is dat dan 10.000 euro per jaar voor het gebiedsfonds.

Als vanuit de omgeving de wens komt om een groter deel van het zonnepark te exploiteren, is dat voor ons zeker bespreekbaar. Dat kan wat ons betreft oplopen tot 50 procent. Wel weten wij uit ervaring dat het soms moeilijk kan zijn voor een coöperatie om genoeg geld bij elkaar te krijgen. Daarom is ons vertrekpunt 25 procent.

Ook als het zonnepark voor 75 procent eigendom is van Raedthuys Pure Energie, streven wij er wel naar om zoveel mogelijk gelijkwaardig samen te werken met de coöperatie. We willen het zonnepark graag echt samen realiseren.

Dat omwonenden aangeven niet te willen of kunnen investeren, is een signaal dat we goed hebben gehoord. We willen graag samen met de omgeving onderzoeken of er andere vormen denkbaar zijn die voor omwonenden beter passen. Het idee dat een deel van het zonnepark eigendom wordt van een lokale energiecoöperatie, komt voor uit de landelijke ontwikkeling dat juist steeds vaker omwonenden wél willen meewerken aan een zonne- of windpark via een coöperatie. Ook in het Klimaatakkoord wordt de ambitie uitgesproken dat een deel van dergelijke projecten in handen komt van de lokale samenleving. Dat gaat vaak via een energiecoöperatie. Maar als daar in deze omgeving geen behoefte aan blijkt, zijn we bereid te zoeken naar alternatieven en ontvangen we daarvoor graag suggesties vanuit de omgeving.

Financiële participatie is voor ons geen 'lokkertje'. We werken al samen met verschillende energiecoöperaties in het land en zien daarvan de meerwaarde. Het spreekt ons oprecht aan om op deze manier samen te werken met omwonenden. Wel kan financiële participatie eraan bijdragen dat bijvoorbeeld een zonnepark beter kan worden geaccepteerd door omwonenden, dat klopt.

Het klopt dat het voor ons voordeliger is om een stroomkabel te kunnen gebruiken die reeds is aangelegd. Toch is dat niet de enige reden voor dit initiatief: wij werken aan de verduurzaming van de energievoorziening en dit zonnepark kan daar volgens ons een goede extra bijdrage aan leveren. Daarnaast bieden we nadrukkelijk de mogelijkheid dat omwonenden ook financieel profijt kunnen hebben van het zonnepark, via de financiële participatie.

Stapeling van initiatieven in het gebied

- Omwonenden geven aan dat er al vele jaren meerdere ontwikkelingen in het gebied zijn (N36, windpark, landbouwontwikkelingsgebied, biovergisting). De N36 en het windpark bijvoorbeeld zijn daadwerkelijk gerealiseerd, sommige andere initiatieven ook niet. Maar ook die initiatieven hebben jaren geduurd en zorgt ervoor dat er onrust is in de omgeving van omwonenden. Het zonnepark komt hier nu bovenop: dit kan ook een traject van jaren zijn waar omwonenden zich mee bezig moeten houden.
- Stel dat er toestemming wordt gegeven voor dit zonnepark, dan is er de vrees dat dit de deur opent naar nog meer zonneparken in dit gebied. En dat omwonenden hierdoor in verloop van tijd omgeven worden door zonneparken. Doordenkend in deze lijn: als straks de duurzame energie moet worden opgeslagen, kan er mogelijk ook een initiatief voor een

waterstofinstallatie of andersoortige opslagmogelijkheid in dit gebied ontstaan. Dat is dan wederom een nieuwe ontwikkeling waarmee omwonenden worden geconfronteerd.

- Een zorg die wordt geuit: als de gemeente instemt met dit zonnepark, heeft de gemeente geen argumenten meer om andere initiatieven tegen te houden.
- Omwonenden geven aan dat eerdere initiatieven niet goed zijn verlopen: hun mening deed er niet toe, er is niet naar omwonenden geluisterd. En als de gemeente het niet wil, kan de provincie het overnemen en wél doorzetten. Dat zorgt voor wantrouwen bij omwonenden en de vrees dat dit ook gebeurt bij dit zonnepark.
- Omwonenden geven aan: niemand in de omgeving wil dit, dus er is geen draagvlak. Betekent dit dat Raedthuys Pure Energie dan ermee stopt?

Reactie Raedthuys Pure Energie:

We beseffen dat omwonenden het kunnen ervaren als veel ontwikkelingen in hun leefomgeving, terwijl zij één wens hebben: hier rustig kunnen wonen. Ook beseffen we dat wij als buitenstaander nu met een idee komen waar omwonenden niet actief om hebben gevraagd. Zeker als in het verleden processen rond dergelijke ontwikkelingen in de ogen van omwonenden niet goed zijn gegaan, kunnen wij ons goed voorstellen dat omwonenden dit initiatief voor een zonnepark met argwaan benaderen en het bij voorkeur liever niet hebben.

Toch denken we dat dit zonnepark hier op verantwoorde wijze en met tegemoetkoming aan deze gevoelens is te realiseren. Dat is de reden dat we het insteken zoals we het nu doen: in een vroeg stadium, in gesprek met de omgeving en dat er nog ruimte is voor inbreng van de omgeving.

Wij spreken bij onze initiatieven niet over 'draagvlak', maar over 'acceptatie'. Draagvlak wekt volgens ons de indruk dat iedereen in de omgeving er enthousiast over is. Wij denken niet dat dit realistisch is, bij welke ruimtelijke ontwikkeling dan ook. Draagvlak voor dergelijke grote veranderingen in de leefomgeving vinden wij veel gevraagd van omwonenden.

We streven naar acceptatie. Daarmee bedoelen we: we beseffen dat omwonenden bij voorkeur het zonnepark niet willen. Maar door de manier waarop het proces is verlopen en de financiële participatie, hopen wij dat omwonenden de komst van het zonnepark kunnen accepteren.

Wat ons betreft is het geen 'strijd' tussen mensen die het wel willen en het niet willen. Dat doet volgens ons geen recht aan de complexiteit van een dergelijke verandering in het gebied, en alle gevoelens die dat los kan maken bij omwonenden.

Wel horen wij graag wat zorgen of bezwaren zijn van omwonenden en willen we samen zoeken naar mogelijkheden om daaraan tegemoet te komen. We hopen dat dit bijdraagt aan de acceptatie.

Dat mensen aangeven het zonnepark niet te willen, nemen we serieus. Toch gaan we graag in gesprek om te achterhalen wat hiervan de reden is en of we daar tegemoet aan kunnen komen. We geven wel eerlijk toe dat we het zonnepark graag willen realiseren. Dus uitspraken of en wanneer we ermee stoppen omdat omwonenden het niet willen, kunnen we niet doen.

Belangrijk om te melden is volgens ons dat wij ook niet weten of het zonnepark kan worden gerealiseerd. We hebben geen toezeggingen van de gemeente, er lopen geen procedures. We willen eerst met de omgeving in gesprek en dat begint wat ons betreft op deze avond.

Tijdens de informatieavond nam Jan Webbink namens de gemeente Ommen nog kort het woord, omdat de rol van de gemeente ook ter sprake kwam. Jan Webbink benoemde dat de gemeente Ommen duurzaamheidsdoelstellingen heeft, maar er zijn nog geen kaders bij de gemeente voor dit soort grootschalige initiatieven. Daarvoor wil de gemeente in samenspraak met inwoners een beleidskader maken. Een procesvoorstel daarvoor wordt in het eerste kwartaal van 2019 aangeboden aan de gemeenteraad.

Overig

- Denk nu al na over recycling van de zonnepanelen. Maak dat onderdeel van het plan: wat doe je ermee als het zonnepark moet worden opgeruimd na afloop van exploitatie?
- Waarom worden niet eerst daken van bijvoorbeeld stallen vol gelegd met zonnepanelen? Dit gaat ten koste van goede landbouwgrond terwijl er (wereldwijd) veel monden moeten worden gevoed.
- Is er een bestemmingsplanwijziging nodig om dit zonnepark te kunnen realiseren?
- Gezien de actuele berichten over het gebrek aan netcapaciteit in delen van Nederland: kan het zonnepark wel worden aangesloten op het elektriciteitsnet? Kan dit zonnepark initiatieven van bijvoorbeeld boeren in de omgeving met zonnedaken blokkeren?

Reactie Raedthuys Pure Energie:

Er is een markt voor tweedehands zonnepanelen. Vaak worden deze verkocht aan partijen in Oost-Europa waar deze panelen weer worden gebruikt om energie op te wekken. De recycling van panelen – het uit elkaar halen van de grondstoffen – lukt nog niet goed, maar is in ontwikkeling. We vinden het een goede suggestie om bij de ontwikkeling van het plan al rekening te houden met dit aspect: wat doen we met de panelen als het zonnepark wordt opgeruimd? Hierbij plaatsen we wel de kanttekening dat het moeilijk is om nu te zeggen wat er over 20 tot 25 jaar mogelijk is. De kosten voor het opruimen van de panelen aan het einde van de exploitatie zijn voor onze rekening, net als het beheer van het terrein tijdens de exploitatie. We moeten aan het eind van de exploitatie het terrein weer in originele staat terugbrengen.

We onderschrijven in beginsel de zonneladder (eerst zonnepanelen op daken, dan op secundaire grond en daarna op primaire grond zoals landbouwgrond). Tegelijkertijd weten wij uit ervaring dat zonnepanelen op daken ook ingewikkeld en risicovol kunnen zijn. We hebben vier jaar gewerkt aan een groot zonnedak in het westen van Nederland dat toch niet haalbaar bleek. We geloven er daarom in dat het verstandig is om verschillende projecten tegelijkertijd te starten. Als we eerst alle daken willen benutten, komen we als land ver achter te liggen op onze duurzaamheidsdoelstellingen. Daarnaast geeft branchevereniging HollandSolar aan dat minder dan een half procent van de landbouwgrond in Nederland nodig is voor zonneparken om de duurzaamheidsdoelen te halen. [Klik hier voor meer informatie daarover.](#)

Het is naar onze inschatting zeer waarschijnlijk dat er een bestemmingsplanwijziging nodig is om dit zonnepark te kunnen realiseren.

Onze verwachting is dat het gebrek aan netcapaciteit hier geen rol speelt. Dit is vooral aan de orde in het noorden van Nederland (Groningen en Drenthe). Mede doordat we de stroomkabel van het windpark kunnen benutten, verwachten we niet dat dit hier tot problemen leidt.